

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Theoderici Regis Qvondam Ostrogothorum & Italiæ

Cochlaeus, Johannes

Ingolstadii, 1544

VD16 C 4410

De Salvvari Provinciarum gubernatione & publica subiectorum utilitate
Cap. XII.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb00004354-8

debat, uel titulis ingrauaui, uel priuata uisurpatione detinuit
mox ei praedium, cu alio eiusdem meriti, uobis imminenti-
bus, a peruafore reddatur, ut crudelibus damnis afflicto, pie-
tatis nostrae remedio consulamus. Quod si posthac qualibet
occasione saepe memoratum Castoriu natus ille artifex nos-
cere tentauerit, Quinquaginta libraru Auri multa protinus
feriatur, sitq; maior cruciatibus poena, respicere illaelum que
uidere desyderauit afflicto. Et factum, quod cunctas pro-
tinus teperet accorrigat potestates. Praetorij praefectus bac-
chari non est in humilis laesione permissus, Et cui a nobis as-
surgitur officendi potestas miseris abrogatur. Hinc omnes
intelligant, quo amore delectamur aequitatis, ut & potentia
nostroru iudicium uelimus imminuere, quatenus bona con-
scientiae possimus augere.

Sunt & alia immunera eiusdem Regis pro iustitiae & aequi-
tatis obseruatione rescripta. In quibus uoluit proprijs quoq;
commodis dispendium fieri potius, quam ut legum tenore et
uigor in nullo deberet in obliquum a uia recta & regia detor-
queri, sed haec exempli gratia sufficiant.

*DE SALVTARI Prouinci-
rum gubernatione & publica subiectorum
utilitate Cap. XII.*

Quam diligenter prouiderit Rex iste commoditatibus
ubiq; suorum tum in Italia tum in alijs prouincijs sub-
iectoru, ex multis supra recitatis eius Epistolis & rescriptis
facile cognoscitur, ut tamen manifestius id unicuiq; pateat,
libet alia quaedam ea de re subijcere exempla, quae uideantur
imitatione & laude digna.

Sic ergo scripsit uniuersis Prouincialibus Galliarum, quas
Kk recens

Exhortatio
subiectorū
ad Ro. ciui-
tatem.

recensē manibus Francorū eripuerat sibiq; subiugauerat.
Libenter (inquit) parendum est Romanæ consuetudini,
cui estis post longa tempora restituti. Quia gratius ibi reges-
sus est, ubi profectum uestros constat habuisse maiores. Atq;
ideo in antiquā libertatē, Deo præstante, reuocati, uestimini
moribus togatis, exuite barbariem, abijcite mentium crudelis-
tatem. Quia sub æquitate nostri temporis non uos decet uis-
uere moribus alienis. Proinde de necessitatibus uestris innata
nobis consuetudine cogitantes, quod feliciter dictum sit,
spectabilem uirum Gemellum, Vicarium præfectorum, sis
de nobis et industria cōprobatum, ad componendā prouin-
ciam credidimus dirigendum, sperantes, in nullo cum posse
delinquere, qui nobis peccātes grauiter intelligit displicere.
Quapropter ordinationibus eius ex nostris iussionibus obse-
dite. Quia eū credimus uobis profutura decernere. Recipite
paulatim iuridicos mores. Non sit nouitas molesta quæ pros-
ba est. Quid enim potest esse feliccius, quam homines de so-
lis legibus cōsidere, & casus reliquos nō timere? Iura publi-
ca certissima sunt humanæ uitæ solatia, infirmorum auxilia,
potentū irena, Amate, unde & securitas uenit, & conscien-
tia proficit.

Suauia in
superiori ui-
detur esse
Pannonia
Quam Pro-
lomeus Sa-
uariā uocat

Sic & Seueriano uiro Illustri scripsit, ut Suauia prouin-
cialibus rectius prospiceret, in hæc uerba. Iusticiæ ratio pers-
suadet, excedētes reprimere, ut ad cunctos possit quietis sua
uitas peruenire. Nam quemadmodum æquabilitas agitur, si
uīres mediocrium consurgere non sinantur? Prouincialium
itaq; nostrorū sepius querela cōperimus, possessores Idōneos
Suauia nō solum causarum suarum tributariam functionē
in tenuē resillisse fortunam, uerum etiam scelerata cōmertia
aliquid exinde suis applicare compendijs, ut functio publica
commoditas sit priuata. Hoc quidem per plurimos desyde-
rauimus corrigi, sed hæcenus in tuā laudem uidetur potuisse
differri

Quatenus fides haberetur acceptior, quando post multos neglectus, studium uestrum efficacissime comprobatis. Atque ideo prudentia, qua natus es, uniuersum possessorem, consyderata iustitia, te iubemus inspicere, & æquabilitatem tributi hac ratione moderari, ut quæ sub alijs facta est omnium redemptione cassata, pro possessionum atque hominum qualitate *Aequabilitas tributi.* Assis publicus imponatur. Sic enim & iustitia perficitur, & uires nostrorum prouincialium subleuantur. Eos autem, quos sine iussione nostra censum imposuisse constiterit, & pro litibito suo quorundam onera in alios proiecerunt, legum seueritas insequatur, ut omnia illis detrimeta fartiant, quibus incompetentes damna fecerunt.

Similiter scripsit de Hispania rectius ordinanda Illustribus uiris Ampelio & Liueria, in hunc modum. Decet *Hispania prouincia Regi Theodori subiecta.* prouincias, regno nostro, Deo auxiliante subiectas, legibus & bonis moribus ordinari. Quia illa uita uere hominum est, quæ iuris ordine continetur. Nam beluarum ritus est, sub casu uiuere. Quæ dum rapiendi ambitu seruntur, improuisa temeritate succumbunt. Agrum suum denique à dumosis sentibus doctus purgat Agricola, quia laus excolentis est, si agreste solum dulcissimis fructibus amœnetur. Si quies suauissima populi, & tranquilla dispositio regionum, præconiū probatur esse regnantium. Multorum itaque querela comperimus, in prouincia Hispania, quod summum inter mortales crimine est, uitas hominum uaga præsumptione populari, & leuium occasione causarum subire multos interitum, sic mala pace quasi ludo corruunt, quanti uix potuissent cadere sub necessitate bellorum. Dehinc non Polipticis publicis, ut moris est, sed arbitrio compulsum suggeruntur prouincialium subiacere fortunæ. Quod genus euidentis est prædæ, pro illius uoluntate dare, qui ad suum commodum amplius festinat exigere, Cui rei nos Regali prouidentia succurrere cupientes,

Kk ij sublimitatem

sublimitatem uestram per uniuersam Hispaniam loco mun-
neris credidimus destinandam. Vt sub ordinationis nostrae
nouitate, inueteratae possit consuetudini nil licere.

Et post multa. Exactorum quoque licentiam fertur amplius
a prouincialibus extorqueri, quam nostro cubiculo constat
inferri. Quod diligenti examinatione discussum, ad hunc uos
modum functiones publicas reuocare decernimus, quae Alar-
ici atque Eurici temporibus constat illatas.

Officium
rectoris pro
uinciae,

Denique in generali Rectoris prouinciae formula, inter alia
sic scribit. Respice quantum dederint leges, & ad mensuram
te potestatis extende. Tibi fiscalium tributorum credita mon-
stratur exactio, Constat esse tuae fidei commissum, principi
renunciare, quid in prouincijs probatur emergere. Tu etiam
senatorum, ibidem residentem, iuberis audire. Tu in Praefectorum
militem cum ipsius tantum conscientia uindicare, tuum
nomen in sercriptionibus iusserunt Honoratis prouincialibus
anteferri. Quid de te aestimatum sit, datur aduertit, cui tot ui-
dentur nobiles potuisse postponi. Additur, quod a principe
frater uocaris, ut nobilitate praeciosi nominis a uilitate crimi-
num tolleris. Cogitantorum hominum tibi commissas esse for-
tunas, fama erunt nostri temporis tui mores. Est uita con-
tinens, ut possis in alios esse iudex. Prima aequitas est a se
praesules inchoare, ut debeant criminosi metuere, quem ne-
queunt similem reperire.

Haec sunt nimirum certa paternae curae boni principis erga
subditos suos testimonia, per quae declaratur, quanta sit sub-
sectorum foelicitas, tali subesse principi.

DE BELLORVM PERITIA & armata defensione Cap. XIII.

Quantus